

MATKARAPORTTI

Opintomatka Kiinaan 15.-28.10.2005

Ilkka Voutilainen, Marjaosaamiskeskus

Monimuotoinen Kiina

Joukko suomalaisia hedelmän- ja marjanviljelijöitä tutustui lokakuussa 2005 Hedelmä- ja marjanviljelijäinliiton (HML) järjestämällä matkalla Kiinan viljelytoimintaan.

Tutustumiskohteena oli yksi suurimmista mansikan kausihuoneviljelmistä Kiinassa. Viljelmä on lähellä Pekingiä. Tilan koko on 40 ha. Tilalla oli taulu, jossa esiteltiin korkea-arvoisia ihmisiä, jotka ovat käyneet tilalla. Kuvien joukossa oli henkilö, joka on aloittanut mansikanviljelyn Kiinassa n. 30 vuotta sitten.

Tällä tilalla viljely tapahtuu huoneissa, joita tilalla oli n. 40 kpl. Rakenne perustui pohjoispuolelle vahvaan punatiilestä muurattuun seinään, johon kaaret oli kiinnitetty. Tiiliseinä kerää päivällä lämpöä ja luovuttaa lämmön yön aikana. Muovin päälle on valmistauduttu vetämään täkit, jotka estävät lämmön karkaamisen kylminä öinä. Huoneissa on vähintään + 5 C. Talvella voi pakkaneen käydä alueella alimmillaan -15 C. Mansikka kasvatetaan maapohjassa, käsintehdyissä penkeissä. Vuoroviljelyä käytetään tehokkaasti, 1 vuosi mansikkaa ja 1 vuosi maissia. Maissi muokataan maan parannusaineeksi.

Viljelyssä on länsimaisia ja aasialaisia lajikkeita. Aasialaiset lajikkeet ovat hyvämakuisia ja hapahkoja. Erikoisuutena on lajike, joka tekee kananmunankokoiset mansikat, joita myydään kappaleittain 5 juanin/kpl eli 0,5 EUR hintaan. Tilalla on myös viljelyssä uusi hyvänmakuinen lajike, jonka kilohinta asetetaan 100 juaniin eli 10 EUR/kg.

Taimet tuottavat kerrallaan n. 200-400 g/taimi. Kasvukausi 3,5 kk. Yksi kasvukausi tuottaa jopa neljä satoa eli 1,2- 1,6 kg /taimi. Yhdestä huoneesta tulee mansikkaa n. 1500 kg. Uudet taimet kasvatetaan tilalla. Tilalla on n. 300 työntekijää. Tutustuimme huoneeseen, johon oli istutettu taimet elokuun lopulla ja taimista alkaa tulla mansikka käyntimme jälkeen 40 vrk kuluttua eli joulukuussa.

Maan pinta peitetään mustalla muovilla, jolla suojataan raakileet sekä varmistetaan maan lämmön pitäminen tasaisena. Oma mehiläistarha hoitaa pölytyksen. Kastelussa käytetään pohjavettä, joka pumpataan 200 metrin syvyydestä. Huoneissa käytetään katteena sinistä muovia, kun muuta ei ole. Lannoituksena käytetään kananlantaa.

Altakastelua

Palkkakustannukset alhaiset

Palkkaus on 1000 juania kuukaudessa eli 100 EUR/kk. Palkka on kaksinkertainen verrattuna muilla tiloilla vastaavissa tehtävissä toimivien palkkaan nähden.

Markkinointi suoramyyntinä

Tilalla on suoramyyntipiste, jossa oli tarjolla tilan tuotteita riisiviinasta lähtien. Käydessämme myymälässä oli myynnissä Itä-Mongoliasta tuotuja mansikoita. Huomio kiintyi myyvännäköisiin pakkauksiin sekä seinillä oleviin suurikokoisiin korkeatasoisiin kuviin tuotannosta ja tuotteista.

Uutta suoramyyntipiste hallia rakennettiin kovaa vauhtia

Kolmas tutustumiskohtemme Kiinan matkalla oli perheviljelmä. Perheessä on kaksi lasta, jotka ovat koulussa ja tulevat jatkamaan tulevaisuudessa viljelijän työtä. Tila on kausikasvihuoneviljelmä. Mansikanviljelyä on tilalla harjoitettu viisi vuotta. Viljelijä on tämän alueen ensimmäinen mansikanviljelijä.

Kiinassa on paljon japanilaistyypisiä puutarhoja

Itseoppinut viljelijä

Ensimmäinen vuosi viljelijällä meni harjoittellessa, mutta virheistä oppimalla hän on päässyt eteenpäin. Viljelijä ei ole saanut koulutusta, vaan on kokeilemalla ja seurailemalla kehittänyt ammattitaitoaan. Viljelijä tuntee tekevänsä arvokasta työtä sekä olevansa ammattitaitoinen. Isäntä on innostunut mansikanviljelystä. Yhteistyötä viljelijä tekee hyvin vähän muiden viljelijöiden kanssa. Viljelijä viljelee tulevaisuudessakin mansikkaa koska tulotaso on hyvä. Viljelijä ei omista autoa vaan polkupyörän. Vesipuhvelia käytetään muokkaukseen. Kausihuoneiden viereisessä mökissä on aina joku vartioimassa viljelmää.

Huoneenkaaret bambusta

Maan vuokrasopimus uusitaan vuosittain, mutta viljelmän voi vuokrata vaikka 50 vuodeksi. Vuokra on 3000 juania (300 EUR) vuodessa. Huoneet oli rakennettu bambukaarilla. Bambukaaria käytetään yksi kasvukausi ja sen jälkeen ne poltetaan. Muovia ei ollut vielä levitetty kaarien päälle. Muovi käytetään useampana vuonna, ellei tuuli tai sateet pilaa sitä. Huoneita oli 4 kpl, pituudeltaan 80 metriä. Kausihuoneen hinta on 1700 juania eli 170 EUR. Mansikkapenkit ovat korkea harju joka on peitetty mustalla muovilla. Muovi oli halkaistu päältä lannoituksen ja kastelun helpottamiseksi. Mansikantaimien istutus oli tehty syyskuussa. Viljelyssä käytetään japanilaista lajiketta. Taimet isäntä on saanut toisessa provinssissa lopettaneelta viljelijältä. Isäntä ei tiennyt taimien hintaa. Tällä tilalla käytetään kemiallisia lannoitteita.

Kiinalainen mansikanviljelijä suomalaisten tentissä

Kasteluun käytetään pohjavettä

Kasteluun käytettävä pohjavesi pumpataan viljelijän omistamalla pumpulla. Kasteluna järjestelmänä käytetään penkkien välisiin vakoihin laskettua vettä. Tuuletus huoneissa tapahtuu päätyjen kautta. Kylmimmät lämpötilat alueella ovat -8-9°C. Huoneiden sisällä lämpötila voi laskea -5-6°C. Viime talvena kylmät säät jatkuivat yli kuukauden, joului- ja tammikuu olivat kylmimmät. Jos on hyvin kylmä viljelijä polttaa puuta tai muuta materiaalia jotta lämpötila saadaan nousuun. Sadon odotetaan alkavan joulukuussa.

Sukulaiset työvoimana

Poiminnassa käytetään työvoimana sukulaisia tai poimitaan itse. Satoa tulee toukokuuhun saakka 1500- 2000 kg/huone. Myynti tapahtuu torilla. Mansikanhinta on 13 juania/ ½ kg (1,3 EUR) eli 26 juania/kg (2,6 EUR). Huoneissa tuotetun mansikan hinta on korkeampi kuin avomaalla tuotetussa. Tilalla tuotetaan korkealaatuista mansikkaa. Toukokuussa mansikkaa tuodaan muilta alueilta ja silloin hinta on alhaisempi. Myynti tapahtuu yksityisille.

Teeviljelmät ovat rinteissä

Hangzhoun yliopisto

Hangzhoun yliopisto on erikoistunut hedelmien viljelyyn. Professori, joka esitteli yliopiston toimintaa, kertoi odottaneensa opiskelijaryhmää vieraakseen.

Yliopiston tutkija ja tulkki.

Mansikanviljely lisääntymässä Kiinassa

Mansikanviljelyn hän kertoi lähteneen liikkeelle Japanista. Mansikanviljely on levinnyt useampaan provinssiin. Mansikan tuotannossa on yrittäjä tai pääoma tullut Amerikasta tai Euroopasta. Viljely lisääntyy mansikan hyvän hinnan takia. Mansikan hinta on 2-3 dollaria/kg (1,7 – 2,55 EUR). Mansikkaa syödään vain kaupungeissa.

Pensasmustikkaa ei ole viljelyssä, mutta sitä kyllä tuodaan Kiinaan jonkin verran. Vadelmaa ei viljellä ollenkaan Kiinassa.

Hedelmiä tuotetaan Kiinassa monipuolisesti

Viljelyssä on kiivihedelmiä, joita viljellään Pohjois-Kiinassa. Appelsiineja on monenlaisia lajikkeita. Mandariini on lähtöisin Japanista ja sitä viljellään Honzuan alueella. Kirsikkaa on useita lajikkeita. Viinirypäleistä on kehitetty erikseen Pohjois- ja Etelä-Kiinassa viljeltävät lajikkeet. Hiekkapärynät ovat erittäin suosittuja etelän alueilla. Hiekkapärynän korjuu tapahtuu heinäkuun lopulla - elokuun alussa. Soijapavusta tuodaan Kiinaan yli 40 %. Myös riisiä tuodaan Kiinan markkinoille. Maissia viljellään Pohjois-Kiinassa. Mulperipuun marjojakin syödään. (Mulperipuun lehtiähän syövät silkkipyhosen toukat.)

Omena Kiinan eniten tuotettu hedelmä

Omena on eniten viljeltävä hedelmä, appelsiini seuraavana ja päärynä kolmantena. Omenan viljelyssä halutaan säilyttää korkea laatu - tuotantomäärää ei lisätä. Nuoret eivät halua työskennellä perinteisessä tuotannossa vaan haluavat laboratoriotöihin. Opiskelijat suorittavat harjoittelua Amerikassa, Japanissa ja mahdollisesti jossain Euroopan maassa. Tuotannosta suurin osa on yksityistä - osuuskuntien osuus hyvin pientä.

Valtio antaa tarkat määräykset torjunta-aineiden tuotannolle. Suurimittaisessa viljelyssä käytetään kemiallisia lannoitteita ja torjunta-aineita.

Tukkutori Shanghaissa

Tutustumiskohteenamme ollut tukkutori on yksi suurimmista Kiinassa. Pinta-alaltaan tori on 15000 m². Katettuna alueesta on lähes 100 %. Tori on auki joka päivä ma- su, klo 5 - 11.30. Shanghaissa on 120 tukkutoria. Tämä tori palvelee koko Kiinan markkinoita.

Torin liikevaihto on 2 miljardia juania (200 milj. EUR). Torin kautta kulkee vuosittain 1,5 milj.tn hedelmiä. Vuonna 2003 vapautui hedelmien tuonti ja tuonnin kehitys on +10 % vuosittain. Tuonnin lisääntyessä ovat hinnat laskeneet.

Tuontitavaralla pidetään korkeampaa hintaa kuin kiinalaisilla tuotteilla.

Tuontihedelmiä riittää myös paikallismarkkinoille. Torin myynnistä on tuontihedelmien osuus 15 %. Muualta tuotavia hedelmiä ovat banaanit, appelsiinit, kiivit.

Appelsiinin ja omenan tuotantokausi oli lokakuussa juuri meneillään.

Mansikoita tammi-huhtikuulla

Mansikat tulevat torille Shanghain ympäristöstä tammi - huhtikuussa. Kauempaa mansikoita ei kannata tuoda korkeiden kuljetuskustannusten takia. Hedelmiä kannattaa kuljettaa myös kauempaa. Mansikoita myydään tammikuussa kevätkarnevaalien aikaan 20 juania / kg (2 EUR / kg). Mansikan myyntimäärät tuntuivat pieniltä n. 3 tn / kk. Myynti ajoittuu tammi-huhtikuulle. Kesä-heinäkuussa on lämpötila 35 - 40°C joten mansikkakauppaa ei käydä.

Viljelijät voivat tulla myymään tuotteitaan torille, myyntipaikka maksaa 2-3 % myynnistä. Viljelijä saa määrätä hinnan itse, jos hinta on liian korkea niin silloin tuotteet ei mene kaupaksi. Suomalaisille viljelijöille luvattiin ilmaiset myyntipaikat.

Asiakkaina ovat hotellit, ravintolat, pienyritykset ja tehtaot. Ihmiset ovat entistä enemmän kiinnostuneita terveysasioista.

Kätevä kuljetusväline lyhyillä matkoilla.

Kiina-tietoa

Asukkaita: 1,3 miljardia, josta maaseutuväestöä 800 milj. ihmistä

Maarajaa: 22 143 km

Rannikkoa: 14 500 km

Rahyksikkö: juani, 10 juania on 1 EUR

Miljonäärejä: yli 20 milj. henkilöä

Köyhyysrajan alapuolella olevia: 28 milj. henkilöä

Elinikä-odote: 71,94 vuotta

Ilmasto: trooppinen etelä ja arktinen pohjoinen ja kaikkea siltä väliltä.

Maasto: lännessä vuoria, ylätasankoja ja aavikoita - idässä tasankoja, suistomaata ja pieniä vuoria.

Kaupungeja: Beijing asukkaita 14 milj. Shanghai 17 milj. Hongkong 7 milj. Yli miljoonan asukkaan kaupunkeja 50 kpl.

Keskimääräinen tilakoko: 0,5 ha

Kiinassa matkatessa kiinnittyy huomio ympäristön tilaan. Ensimmäisenä päivänä Pekingissä tuntui pakokaasujen haju kurkunpäässä. Ilmassa leijui sinertävä savusumu. Saasteiseen ilmaan tottui nopeasti. Kaupungissa rakentamisvauhti on kova, mikä aiheuttaa valtavia eroja vanhan rakennuskannan ja uuden rakentamisen välillä. Pekingissä aivan nykyaikaisen hotellimme välittömässä läheisyydessä oli hutong- alue, jossa asutaan omasta näkökulmastamme katsottuna varsin alkeellisesti.

Hutongissa on hyvin kapeat kujat, joissa ei oikein pysty vastaan tulijaa väistämään. Alueella toimii erilaisia pienyrityksiä, suutareista polkupyöräkorjaamoihin. Eläviä kanoja myytiin katukaupassa. Osa kanoista oli niin huonokuntoisia, etteivät ne päässeet kunnolla liikkumaan, mutta olipahan liha tuoretta.

Kerjäläisiä oli liikkeellä runsaasti varsinkin Pekingissä ja Shanghaissa niillä alueilla, missä turistit liikkuvat. Muissa sisämaan suurissa kaupungeissa ei heitä juuri näkynyt. Kerjäläiset ovat sitkeitä ja yllättävän ”hyväjalkaisia”, vaikka ovatkin osittain liikuntarajoitteisia. Oppaan mukaan nämä kerjäläiset ovat usein mafian järjestämiä ammattilaisia. Joissakin tapauksissa myös lapsia käytettiin kerjäsoperaatioissa mm. McDonaldsien edustoilla. Kiusallista länsimaalaiselle on kerjäläisten käyttämä ns. ”hihaan kiinnikäynti” -menettely.

Kauppa käy

Kaupustelijat ovat oma lukunsa, varsinkin ”Rolexin” myyjät jotka myyvät jopa kymmenen kelloa 100 juanilla eli 10 eurolla. Lähtöhinnat olivat aina aivan pilvissä. Alkuun myyjät pääsivät rahastamaan reilusti ennen kuin opimme tinkimisen jalon taidon. Matkan toisella viikolla osalle meistä tulikin kaupanteosta ja tinkimisestä mukava ajanviete. Kiinalaiset ovatkin kauppakansaa, jolta meillä on vielä paljon oppimista. Tuotteiden hinta vaihteli eri paikoissa käsittämättömän halvoista hinnoista huippukalliisiin tuotteisiin. Selvästi oli havaittavissa, että on olemassa erikseen ns. turistihinnat. Tuotteiden halpuus johtuu pienistä tuotantokustannuksista.

Palkat ovat perustuotannossa minimaalisia ja monin paikoin myös tuotantotilat ovat melko alkeellisia. Monilla ihmisillä oli oppaan mukaan kaksi työtä, esimerkiksi valtiontyöntekijä ilmoittautuu työpaikalleen aamulla ja poistuu päivän mittaan johonkin muuhun työhön. Työviikko on kuusi-päiväinen ja jopa osassa työpaikkoja tehdään sunnuntainakin töitä.

Maanviljely perustuu paljolti käsillä tehtävään työhön. Vesipuhveli on yleisin vetojuhta kyntö- ja muokkaustöissä ja perustyökaluna on käytössä kuokka. Pintavedet ovat pahasti saastuneita, lammikoissa oli vihreää levää. Viljelmillä kerrottiin kasteluun käytettävän pohjavettä.

Kivimiehet työssä

Joissakin paikoissa näki taidokkaita kivitöitä sillanpielissä. Pohjapadon rakennustyömaalla käytetään yhä samoja menetelmiä kuin 1950-luvun Suomessa eli työ perustuu miestyövoiman käyttöön. Paikoitellen näytti, että Kiina on valtava rakennustyömaa, mm. Shanghain ja Suzhoun kaupunkien väli on n.100 km, missä koko matkalla tapahtuu asuin- ja teollisuusrakennusten rakentamista.

Kiinalaisilla on suomalaisten näkökulmasta katsottuna erikoisia tapoja, mm. syljeskely, röyhtäily ja piereskely yleisillä paikoilla. Kaupassa asioidessa, kun olet menossa maksamaan tuotetta, on jonotettaessa pidättäytyttävä jättämästä yhtään väliä edellä olevaan asiakkaaseen, muutoin eteesi tunkee välittömästi kaksi - kolme ihmistä, joille olet pelkkää ilmaa. Meidän näkökulmastamme katsottuna röyhkeys johtuu varmasti valtavasta ihmismäärästä, joten Kiinassa on opittava olemaan oman puolensa pitävä. Joissain tapauksissa meidät rinnastettiin amerikkalaisiin joiden suosio ei ole Kiinassa kovin korkealla.

Iloinen kuljettaja

Kiinalainen nuorisoi ihanoi japanilaista nuorisokulttuuria, mikä näkyy mm. pukeutumisessa ja musiikissa. Kiinan television lähetyksissä tuodaan korostetusti esille Kiinan menneisyys, nykyisyys ja luonto. Yhdeltä TV-kanavalta näytti tulevan melkein koko ajan sotilasaiheista ohjelmaa.

Polkupyörä on yleinen ja helppo kulkuneuvo kaupungeissa. Polkupyörille on rakennettu omat leveät ajokaistansa. Polkupyörän hinta on kohtuullinen Kiinassa, tavarataloissa myynnissä olevat perusmallit ovat hinnaltaan 200-300 juania (20-30 €). Kaupunkien liikenteessä näkyy myös sähkötoimisia skoottereita, joiden hinnat ovat 1500-1800 juania (150-180 €). Skootteri onkin varsin näppärä äänetön liikkumaväline

Polkupyörä on yleinen kulkuneuvo

Kiina on sekoitus menneisyyttä, nykyisyyttä ja tulevaisuutta. Sekoitus laittaa miettimään, mitkä ovat Kiinan mahdollisuudet selvitä ilman suuria ristiriitoja meneillään olevassa murroksessa. Maaseudulla asuu paljon ihmisiä joilla ei ole luku- ja kirjoitustaitoa. Suurimmat uhat Kiinan tulevaisuuden kannalta katsottuna ovat maaseutuväestön sopeuttaminen teollistuvaan ja kaupungistuvaan yhteiskuntaan sekä ympäristöongelmat.

Kiinan muuri on näkemisen arvoinen

Kirjoittaja osallistui Hedelmä- ja Marjanviljelijäin liiton opintomatalle Kiinaan syksyllä 2005.